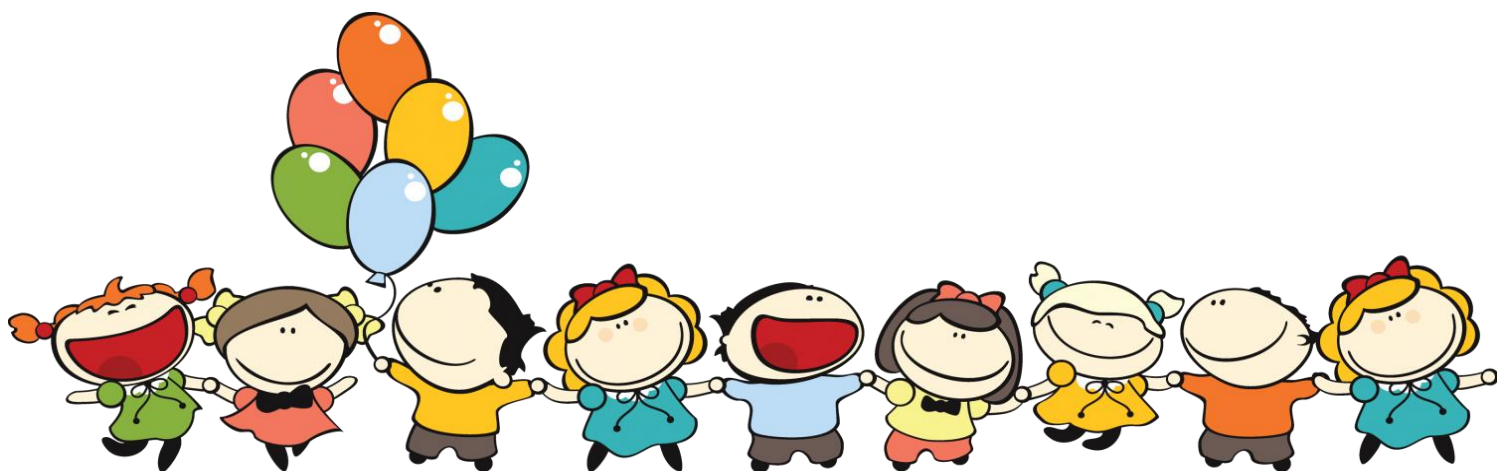

SAMEN NAAR HET EERSTE LEERJAAR

Inleiding

Beste ouders,

De overgang van de kleuterschool naar de lagere school is niet altijd gemakkelijk. Voor velen is dit een erg grote stap. We kunnen zeggen dat het accent in de kleuterschool op 'spelend leren' ligt en in de lagere school voornamelijk op 'leren'.

Een kind dat naar het eerste gaat, heeft al heel wat rijpings- en leerprocessen achter de rug. Ze leren lopen, spreken, zindelijk zijn, vragen stellen, ... Bovendien leren ze in de kleuterschool ook functioneren in groep. Er wordt verondersteld dat er voldoende zelfredzaamheid opgebouwd wordt om zich voldoende veilig te voelen in onze school. Ze leren omgaan met afspraken en regels, leren omgaan met andere kinderen en durven nieuwe dingen uitproberen.

De spontane groei naar schoolbekwaamheid wordt niet alleen in de kleuterklas gestimuleerd maar ook thuis kan hier spelenderwijs aan 'gewerkt' worden. De meeste kinderen worden, als zij de normale speel-/ervaringskansen krijgen, vanzelf ook schoolbekwaam, maar kinderen verschillen in tempo waarmee ze die ontwikkelingsfase bereiken.

Het is dan ook na te streven dat de kinderen zoveel mogelijk kansen krijgen om ervaringen op te doen zonder dat ze geforceerd worden tot iets waar ze nog niet aan toe zijn. Graag willen wij u, als ouder, enkele nuttige tips meegeven om ook thuis te werken aan de schoolbekwaamheid van uw oogappel ter bevordering van een vlotte overstap naar het eerste leerjaar.

De bedoeling van deze infobrochure is dan ook jullie wat meer uitleg te geven over wat schoolbekwaamheid juist inhoudt en hoe dit kan gestimuleerd worden.

Veel leesplezier,

Het GBS-team.

Wat is schoolbekwaamheid?

Een kind wordt schoolbekwaam genoemd wanneer het:

- een voldoende werk- en leerhouding heeft ontwikkeld
- over vaardigheden beschikt om te *leren* lezen, schrijven en rekenen

Het gaat om het resultaat van een langdurig ontwikkelingsproces

- ❖ Elk kind ontwikkelt volgens zijn eigen tempo en eigen kunnen
- ❖ Forceren heeft dus geen enkele zin
- ❖ Stimuleren is heel belangrijk
- ❖ Zowel de ouders als de school spelen hierbij een erg belangrijke rol.

Voorbereiding op lezen en schrijven

In de kleuterschool en ook thuis maakt je kind kennis met de wereld van boeken, letters en gedrukte woorden. Hier wordt de basis gelegd voor het lezen en schrijven.

Stilaan wordt je kind zich BEWUST dat de taal die we spreken omgezet kan worden in SYMBOLEN (letters). Die bewustwording vindt meestal plaats in de loop van de tweede en derde kleuterklas.

Spelenderwijs gaan kinderen zelf letters en woorden herkennen.

Bijvoorbeeld: hun naam boven een tekening, woorden op een chocopotje, de K van 'K3',... Dit motiveert je kleuter om te leren lezen en schrijven.

Visuele waarneming

Dit betreft alles wat met 'zien' te maken heeft. Kinderen moeten datgene wat ze zien, kunnen herkennen en details/verschillen van elkaar kunnen onderscheiden. Dit is belangrijk om te leren lezen; een kind moet een onderscheid kunnen maken tussen verschillen in letters. Bijvoorbeeld: p-b, d-p, ...

Auditieve waarneming

Dit betreft alles wat met 'horen' te maken heeft. Dit heeft niet te maken met het verschil tussen horen en luisteren maar de kinderen moeten verschillen tussen klanken kunnen horen en klanken van elkaar kunnen onderscheiden. Bijvoorbeeld: f-v, a-aa. Dit is zeer belangrijk om te leren lezen en schrijven.

Taalbeheersing

Dit is niet enkel vlot kunnen spreken maar met een goede zinsbouw en voldoende uitgebreide woordenschat. Ze moeten de taal ook leren begrijpen en weten waarover ze spreken.

Goede motorische ontwikkeling

Grove motoriek

Ieder kind beweegt op zijn eigen manier. Welke lichaamsbeheersing toont je kind bij het lopen, springen, klimmen, balvangen, huppelen? Heeft het ritmegevoel, kan het rustig blijven als het zijn beurt moet afwachten? Veelvuldige ervaringen in allerlei spelletjes met gans het lichaam zijn hierbij belangrijk.

Grove motoriek betekent letterlijk 'bewegen met grote bewegingen'. Het betekent echter ook dat het kind moet kunnen stil- en rechtop zitten.

Een goede zithouding is belangrijk. Bij het werken aan een tafeltje let de kleuterleidster erop dat je kind niet voorover gebukt bezig is. De voetjes staan best plat op de grond en beide ellebogen rusten op tafel.

Fijne motoriek

Een vlotte arm-, hand- en vingerbeheersing is belangrijk voor de ontwikkeling van de fijnste motoriek. Daarnaast is ook de samenwerking tussen beide handen nodig.

Wanneer fijn-motorische oefeningen nog moeilijk zijn, kan je teruggrijpen naar grover materiaal (zoals grotere rijgparels, grote blokken, dikke stift, krijt,...) of grotere bewegingen (op behangpapier, in zand, in de lucht,...). In de 2^e en 3^e kleuterklas wordt hier tijdens 'Schrijfdans' op geoefend. De zorgcoördinator neemt hiervoor enkele kinderen uit de klas.

Als je kind leert schrijven is de PENGREEP belangrijk.

Kinderen houden hun potlood soms onderaan bij de punt vast. Zo kan het kind niet zien wat het schrijft.

Fijne motoriek betekent letterlijk de kleine bewegingen die je met je handen en vingers maakt: knippen, kleuren, tekenen, .. Dit is een voorwaarde om te kunnen schrijven.

Belangrijk is dat zowel de grove als fijne motoriek voldoende beheerst is zodat bewegingen kunnen geautomatiseerd worden.

Je kind ontwikkelt een VOORKEUR voor linker- of rechterhand. De meeste kinderen weten dit voor ze naar het eerste leerjaar gaan. Sommigen twijfelen nog en kiezen de voorkeurshand in de loop van het eerste leerjaar. Contacteer gerust de kleuterjuf, kinesist of het CLB bij twijfel.

Voor linkshandige kinderen voorzien we aangepaste pennen en scharen.

HELPEN BIJ SCHRIJFMOTORIEK

Er zijn hulpmiddelen om de pengreep te verbeteren

- Driehoekig potlood
- Vingergrip = kunststof bolletje om over potlood/pen te schuiven

Bekijk met de kleuterjuf wat voor jouw kind aangewezen is. Weet ook dat leerkrachten van het eerste leerjaar daar voldoende oog voor hebben.

Voorbereiding op rekenen

Rekenvoorwaarden

Kinderen beginnen met tellen net zoals ze versjes opzeggen: ze zeggen een rijtje getallen op. De betekenis snappen ze nog niet. Na verloop van tijd zal je kind telkens wijzen en tellen (aanwijzend tellen). Stapsgewijs leert het dit gelijktijdig doen (synchroon tellen). Een volgende stap is dat je kind verkort gaat tellen. Het leert een (kleine) hoeveelheid 'in één keer zien'. Daarna leert het dat je met tellen kan weten hoeveel er zijn. (resultatief tellen).

In het eerste leerjaar wordt dit nog veel geoefend.

Vaste voorstellingen kunnen je kind helpen bij het verkort tellen.

Het getalbeeld van '4' kan er dan zo uitzien:

Naast tellen, leert je kind omgaan met hoeveelheden. Het leert schatten, vergelijken en handelen met hoeveelheden. Je kind leert begrippen gebruiken die belangrijk zijn: meer, minder erbij, eraf, samen, hoeveel zijn er over,... Door te vergelijken en benoemen breng je ordening in werkelijkheid. Van weinig naar veel, meer – minder, dingen die samen horen,...

Tijd & ruimte

De begrippen die met tijd en ruimte te maken hebben, ordenen de werkelijkheid. Als dingen een plaats en tijd krijgen, geeft dat structuur en houvast. Kinderen hebben dit in deze drukke tijd meer dan ooit nodig. Het beleven, ervaren van die ordening is het belangrijkste.

Belangrijke begrippen i.v.m. tijd zijn: de vier seizoenen, dagen van een week, dag en nacht, jaren (verjaardag) en het verloop van een dag: ochtend, middag, voor- en namiddag, avond.

Ruimtelijke oriëntatie: belangrijk is dat een kind richtingen aanvoelt.

Boven – onder, voor – achter, links – rechts. Het kind moet begrippen kennen als: voor, achter, tussen, naast, onder, boven, links, rechts, ver enz.

Goed ontwikkeld lichaamsschema

Belangrijk is dat het kind zijn eigen lichaam kent, weet hoe het in elkaar zit en de eigen lichaamsdelen kan aanduiden en benoemen.

Zelfredzaamheid

Met het eerste leerjaar in het vooruitzicht is het goed dat je kind gestimuleerd wordt om zelfstandig een aantal activiteiten uit te voeren en op die manier opgroeit tot een 'zelfredzame' kleuter.

Het is belangrijk je kind voldoende kansen te geven om zelf zijn dagdagelijkse probleempjes op te lossen. Je kind leert op deze manier omgaan met allerlei praktische situaties en ontwikkelt tot een 'schoolrijpe kleuter', met een goed gevoel over zichzelf.

HELPEN GROEIEN NAAR ZELFSTANDIGHEID

Leer je kind zorg dragen voor zijn persoonlijke spullen: boekentas, brooddoos, speelgoed,...

Werk aan gewoontevorming: leren opruimen, een vaste plaats geven aan materiaal zoals een boekentas, speelgoed, kleding, ...

Stimuleer je kind om steeds meer dingen zelf te doen:

- Kledij, schoenen en jas aandoen
- Neus snuiten
- Naar toilet gaan en billen zelf afvegen
- Handen wassen en afdrogen

Werkhouding

Bij de overgang naar het eerste leerjaar is een goede werkhouding heel belangrijk.

Dit houdt in: zich concentreren, doorzetten tot een taakje afgewerkt is en werken volgens plan.

Concentratie: spelen is een ideale manier om je te leren concentreren. Jonge kinderen nemen veel speelgoed tegelijk, weten niet wat kiezen of wisselen voortdurend van activiteit. Stilaan leren ze een keuze maken en een spel langer volhouden.

Soms kunnen kinderen het moeilijk opbrengen om iets af te werken of een spel tot het einde te spelen. Moedig je kind aan wanneer je merkt dat de aandacht afneemt. Zo oefenen we de taakspanning.

Sociaal - emotionele ontwikkeling

Dit betekent dat je kleuter kan omgaan met anderen en dat het er zich ook GOED BIJ VOELT. Voldoende zelfvertrouwen, opkomen voor zichzelf, vlot contacten kunnen leggen, weerbaar zijn, kunnen omgaan met regels en afspraken, opmerkingen aanvaarden, conflicten leren oplossen, tegen zijn verlies kunnen, zich betrokken voelen in de klas en thuis,... Dit zijn belangrijke sociale en emotionele vaardigheden. Tijdens Sherborne wordt door de zorgcoördinator met enkele kinderen extra geoefend op de sociaal-emotionele ontwikkeling.

HOE KAN JE HELPEN...

- ☆ Geef positieve aandacht aan wat je kind al kan, help je kind en bemoedig waar nodig.
- ☆ Steun je kind bij het zoeken naar een eigen mening.
- ☆ Stimuleer je kind om samen te spelen met leeftijdsgenootjes.
- ☆ Leer je kind omgaan met duidelijke afspraken en met de gevolgen hiervan.
- ☆ Bij conflictjes is het raadzaam om je kind aan te moedigen zelf een oplossing te zoeken.

Planmatig werken

Voor een goede werkhouding is planmatig werken belangrijk. Dit houdt in dat je stap voor stap te werk gaat en dat je zelf eenvoudige probleempjes kan oplossen. Dat leer je al spelend. Vooral spelletjes waarbij er vaste regels zijn (zoals gezelschapsspelletjes, kringpelletjes) en constructiespellen lenen zich hiervoor. Je kind leert daarbij rekening te houden met spelregels en opdrachten. Het zal oplossingen leren zoeken voor concrete en eenvoudige probleempjes. Komt het voor een moeilijkheid te staan, laat het kind dan eerst zelf oplossingen zoeken.

In veel scholen wordt de 'beertjesmethode' gebruikt als hulpmiddel bij het zoeken naar oplossingen. Eventueel kan je ook thuis je kind ondersteunen door samen deze stapjes te doorlopen.

WAT is het probleem?

HOE kan ik het aanpakken?

Ik DOE het zo!

Ik CONTROLEER of ik het goed deed.

Voor de meeste kinderen volstaat de instructie en de oefeningen gegeven in de klas. De klasleerkracht geeft de kinderen die er nood aan hebben extra instructie en/of uitleg. Problemen die hardnekkig zijn worden besproken tijdens filteroverleg met directie en zorgcoördinator. Indien nodig wordt de zorgcoördinator ingeschakeld tijdens lesmomenten. Er kan ook worden doorverwezen naar een logopedist en/of kinesist. Extra oefening met mama en papa kan ook al veel verschil maken.